

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни
«Бухгалтерський облік, аналіз та аудит»

для студентів 3-го курсу
денної форми навчання
економічних спеціальностей

2018

УДК 657 (072)
М 545

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» для студентів 3-го курсу денної форми навчання економічних спеціальностей

Укладачі: Крижановський С.В., ст. викл. кафедри економічної теорії та історії економічної думки ОНУ імені І.І.Мечникова

Рецензенти: Горняк О.В., д.е.н., професор,
зав. кафедри економічної теорії та історії економічної думки
ОНУ імені І.І.Мечникова

Доленко Л.Х. к.е.н., доцент кафедри світового господарства
та міжнародних економічних відносин
ОНУ імені І.І.Мечникова

Схвалено Вченою радою ІМЕМ

Протокол № 03 від « 20 » грудня 2017р.

ЗМІСТ

1. Вступ. Мета і завдання навчальної дисципліни
2. Методика розв'язання базової задачі.
3. Наскрізнi задачі:
 - 3.1. Задача до модулю 1.
 - 3.2. Задача до модулю 2.
 - 3.3. Задача до модулю 3.
4. Контрольні питання до екзамену/заліку
5. Рекомендовані джерела та література

1. ВСТУП. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Основною метою викладення дисципліни «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» є засвоєння майбутніми спеціалістами основ бухгалтерського обліку діяльності підприємств різних форм власності та видів діяльності, набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, складання відповідної фінансової та податкової звітності, аналізу фінансового стану підприємства згідно відображених у фінансовій звітності показників, а також – здійснення контролю за достовірністю відображення у бухгалтерських документах руху активів та боргів підприємства, що є базою виконання операцій з аудиту.

Завданням викладення дисципліни «Основи бухгалтерського обліку і аудиту» є аналіз ефективності використання як власного капіталу підприємства, що був наданий засновниками, так і залученого від інвесторів, з детальним аналізом елементів механізму одержання коштів, їх використання та визначення ефективності цього процесу, що втілюється в поступовому погашенні джерел залучення та підтриманні позитивного балансування активів та пасивів.

Процес вивчення дисципліни «Основи бухгалтерського обліку і аудиту» спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**: а) **загальних (ЗК)**, а саме – **здатності до аналізу і синтезу** на основі розгляду сутності отриманих первинних документів через її відображення за допомогою проводок з наступним поєднанням їхнього змісту в зформованих звітах; все це – в умовах **групової роботи**, тобто при виконанні відображення окремих напрямів господарських операцій окремими групами студентів під керівництвом лідера, що в свою чергу потребує **комунікаційних навичок**, завдяки яким здійснюється представлення складної комплексної інформації у стислій формі як усно, так і у вигляді проводок та зведених звітів; б) **фахових загальних (КФЗ)**, до яких можна віднести **знання та розуміння**, тобто

здатність аналізувати господарські явища як внутрішньо підприємчого походження, так і загальнодержавного, або глобального – все це на основі застосування математичних, статистичних, інформаційних методів обробки даних, що означає здатність застосовувати відповідне програмне забезпечення для проведення обробки бухгалтерських документів та аудиторського дослідження адекватності їхнього відображення в бухгалтерській звітності; в) **спеціальних фахових (КФС)**, що в першу чергу означають вміння застосування бухгалтерських проводок задля висвітлення будь-якої господарської операції, а по-друге, передбачають зведення всіх цих проводок у загальні підсумовуючі звітні документи – **баланс та звіт про фінансові результати**.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен: **знати** загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку, його об'єкти та способи їхньої оцінки, окремі складові механізми обліку усіх видів господарських операцій підприємства, показники фінансової звітності; **вміти** оформлювати господарські операції відповідними документами; проводити інвентаризацію товарно – матеріальних цінностей, грошових коштів та інших активів та їх джерел, вміти оцінювати об'єкти обліку за вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Визначення обліку: облік - це функція управління, яка передбачає реєстрацію всіх господарських операцій, здійснюваних суб'єктом економіки починаючи з моменту створення і аж до закриття.

Суб'єкт економіки - підприємство будь-якої форми власності, яке здійснює господарську діяльність з метою отримання прибутку. Також під суб'єктом економіки може розумітися фізична особа - суб'єкт підприємницької діяльності, тобто громадянин, котрий здійснює виробничу діяльність без відкриття підприємства - юридичної особи.

Оперативний облік - облік, вироблений безпосередньо за місцем проведення господарської операції, в результаті чого з'являються документи, первинно

реєструючі проведення операції (документи первинного обліку), які є основою подальших стадій обліку.

Зведений бухгалтерський облік - узагальнює і зводить воедино первинні документи оперативного обліку, а надалі готує все необхідне для формування звітності, споживаної зовнішніми і внутрішніми користувачами бухгалтерської інформації.

Зовнішні користувачі бухгалтерської інформації:

- 1) населення (в першу чергу, вкладники та акціонери підприємств);
- 2) податкова адміністрація (отримує податкові декларації підприємств чи підприємців про їх доходи і контролює сплату податків, що нараховуються на ці доходи);
- 3) фонди соціального страхування (отримують опосередковано – через податкові адміністрації, куди суб'єкти господарювання надають інформацію про нараховану зарплату працівникам підприємств для обчислення частки оплати праці, що підлягає перерахуванню у вигляді єдиного соціального внеску на адресу держказначейства, звідки кошти перерозподіляються до цих фондів);
- 4) статистичні органи (отримують дані про товарообіг підприємств, рух їх грошових коштів, капіталів, фінансовий результат діяльності для пристосування всієї фінансової інфраструктури держави до відповідного рівня обігу ресурсів, грошей).

Внутрішні користувачі бухгалтерської інформації - керівництво підприємств, що ґрунтується на достовірній бухгалтерській інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ознаки бухгалтерського обліку:

- 1) суворая документальність (підставою для будь-якої бухгалтерської записи може служити тільки належним чином оформлений первинний документ);
- 2) суцільний, безперервний характер відображення всіх вступників первинних документів в режимі реального часу.

Вимірювачі бухгалтерського обліку - показники кількості, ваги, розмірів, обсягу матеріальних цінностей, а також годин робочого часу, відпрацьованого найманими працівниками на виробництві, тобто різні фізичні, часто непорівнянні дані первинного обліку, використовувати які в наступних стадіях обліку можливо тільки після проведення таксування. Це означає перемножування грошової оцінки одиниці вищевказаних фізичних показників на їх обсяг (кількість). В результаті отримуємо вартість матеріальних запасів, продукції, будівель, споруд, машин і устаткування, відпрацьованого часу, що дозволяє зводити воєдино ці різнорідні дані в бухгалтерських документах.

Предмет бухгалтерського обліку - стан господарських засобів підприємства і їх джерел на певну дату, а також їх динаміка між двома різними датами.

Об'єкти бухгалтерського обліку - господарські засоби, джерела цих коштів, а також процеси, їх з'єднують.

Групування засобів і джерел підприємства.

По складу і розміщенню кошти підприємства поділяються на:

- 1) **основні**, що включають будівлі, споруди, обладнання, транспорт, інструмент, меблі;
- 2) **оборотні**, що включають предмети праці (сировина, матеріали, паливо, незавершене виробництво), готову продукцію (на складі та відвантажену замовнику), кошти в розрахунках (в частині дебіторської заборгованості замовників, які отримали готову продукцію, але ще не розрахувалися за неї), грошові кошти (виручка, що надійшла до каси підприємства в готівковому вигляді або на рахунки підприємства в безготівковому);
- 3) **відсторонені**, включаючи платежі з прибутку у вигляді податків та штрафних санкцій, а також кошти, витрачені на підготовку виробництва, що не призвело згодом до створення доходу, отже, звернулося в збитки.

По **приналежності і черговості використання** джерела коштів підприємства поділяються на:

- 1) **власні джерела** (статутний капітал, що використовується відразу після створення підприємства на розгортання його діяльності; прибуток,

використовується підприємством для вирішення питань подальшого розвитку після закінчення етапу первісного становлення, а також для створення резервного фонду, цільового фінансування конкретного напрямку діяльності, додаткового матеріального стимулювання працівників, виплати дивідендів засновникам);

2) позикові або залучені (тимчасово зайняті у засновників або населення і представляють собою додаткові інвестиції обмеженого терміну дії, які залучаються під відсотки, наприклад, у вигляді облігацій; короткострокові і довгострокові банківські кредити; кредиторська заборгованість перед постачальниками по матеріальним цінностям, придбаним з відстрочкою платежу, а також за авансами, внесеним замовниками, продукція яким ще не поставлена; зобов'язання з розподілу, включаючи заборгованість по зарплаті, податків, відрахувань до фондів соціального страхування).

Метод бухгалтерського обліку - сукупність способів і прийомів, що дозволяють здійснювати контрольні, аналітичні, управлінські функції в процесі реєстрації господарських операцій.

Елементи методу бухгалтерського обліку.

1) Документація - оформлення кожної операції документом, що є письмовим свідченням її здійснення, оформленим у вигляді, передбаченому відповідними законодавчими нормами, що надає юридичну силу даними обліку.

2) Інвентаризація - виявлення фактичного стану матеріальних цінностей, основних засобів, грошових коштів на предмет їх розбіжності з документальним відображенням.

3) Оцінка - спосіб грошового вимірювання господарських засобів, джерел їх утворення і процесів, в яких вони беруть участь, змінюючи при цьому свій стан. Розрізняють оцінку за первісною вартістю, якщо матеріальні цінності придбані на стороні, або за фактичною собівартістю, якщо такі виготовлені у власному виробництві, нарешті - за справедливою вартістю, тобто середньоринковою ціною аналогів, у разі безкоштовного надходження активу.

4) Калькуляція - розрахунок витрат на виготовлення продукції, виконання робіт, надання послуг. Розрахунок роблять, як правило, двічі: до виробництва (планова калькуляція) і після (фактична). Зазначені розрахунки можуть показати істотне відміну передбачуваних витрат від фактично здійснених.

5) Рахунки - відкриваються на кожний окремий об'єкт обліку, що дозволяє розподіляти і спеціалізувати облік за окремими видами активів, джерел, господарських процесів. Рахунок являє собою таблицю двосторонньої форми (ліва частина називається «Дебет», права - «Кредит»). Перелік рахунків представлений у плані рахунків (див. Додаток). Рахунки бувають 5 видів: активні (в них дебет відображає прихід або збільшення, а кредит - витрата або зменшення, залишок же виводиться за дебетом), пасивні (тут, навпаки, дебет означає зменшення або витрата, а кредит - прихід або збільшення, залишок в них виводиться за кредитом), активно-пасивні, контр-активні (по відображенню приросту-зменшення і виведенню залишку відповідають пасивним), контр-пасивні (по відображенню приросту-зменшення і виведенню залишку відповідають активним). Сума залишків за всіма цими рахунками міститься в підсумковій таблиці, яка складається після закінчення звітного періоду (кварталу), званої балансом. Назва це говорить про те, що дана таблиця має дві частини (актив і пасив), підсумок кожної з них дорівнює підсумку іншій. Активні рахунки (відображаються в активі балансу) відповідають на питання «що?» і характеризують ті чи інші засоби підприємства (основні засоби або оборотні - див. Угрупування засобів, наведене вище). Пасивні рахунки (відображаються в пасиві балансу) відповідають на запитання «за рахунок чого?» і розкривають джерело надходження коштів на підприємство. Активно-пасивні рахунки можуть відобразитися як в активі, так і в пасиві балансу, а також в активі і пасиві одночасно (розгорнутий залишок), оскільки кожен такий рахунок ведеться для відображення розрахунків підприємства з його контрагентами в розрізі того чи іншого їх виду (наприклад, з постачальниками, з покупцями, з бюджетом за податками, з підзвітними особами підприємства, тощо). Контрагентів кожного виду у підприємства може бути декілька, при

цьому одні є боржниками підприємства - дебіторами, інші ж навпаки, мають в якості боржника дане підприємство, тобто виступають в якості кредиторів. Дебіторська заборгованість фіксується в активі балансу, кредиторська - в пасиві, таким чином, один і той же рахунок може містити дані, як про дебіторів, так і про кредиторів підприємства, які відображаються одночасно і в активі, і в пасиві балансу. Контр-активні рахунки відображаються в активі балансу зі знаком «мінус», контр-пасивні відображаються в пасиві балансу також зі знаком «мінус».

б) Принцип подвійного запису. Означає можливість відображення будь-якої господарської операції, що здійснюється підприємством, шляхом внесення відповідного запису одночасно на два рахунки - в дебет одного і кредит іншого. Такий запис носить найменування «бухгалтерська проводка». Кожна бухгалтерська проводка може вплинути або не вплинути на підсумок балансу, залежно від приналежності до того чи іншого з 4-х типів господарських операцій.

Типи господарських операцій та їх вплив на баланс.

Першим типом господарських операцій може бути названий наступний. Він охоплює одночасно два активних рахунки (залишки за якими відображаються в активі балансу) і веде до збільшення залишку по одному з них з одночасним зменшенням іншого. Оскільки їх залишки підсумовуються, то ці зміни взаємно компенсуються і не призводять до зміни підсумку балансу.

Як приклад можна навести ситуацію, коли необхідно проінкасувати готівкову грошову виручку, тобто вилучити її з каси і покласти на розрахунковий рахунок в банку, що може бути описано проводкою:

Дебет 311 - Кредит 301

Якщо позначити підсумок активу балансу літерою «А», підсумок пасиву балансу - «П», а приріст по одному з рахунків, задіяних в проводці - «+ V», зменшення по іншому з використовуваних рахунків - «-V», то у формалізованому вигляді перший тип господарської операції може виглядати наступним чином:

$$A + V - V = \Pi$$

Другий тип господарської операції охоплює одночасно два пасивних рахунки (залишки за якими відображаються в пасиві балансу) і веде до збільшення залишку по одному з них з одночасним зменшенням іншого. Оскільки їх залишки підсумовуються, то ці зміни взаємно компенсуються і також не призводять до зміни підсумку балансу.

Як приклад візьмемо ситуацію, коли засновники підприємства приймають рішення використати наявний нерозподілений прибуток не в якості дивідендів, але задля збільшення статутного капіталу, що може бути описано проводкою:

Дебет 44 - Кредит 40

у формалізованому вигляді другий тип господарської операції може виглядати наступним чином:

$$A = \Pi + V - V$$

Третій тип господарської операції охоплює один активний рахунок (залишок по ньому фіксується в активі балансу) і один пасивний (або активно-пасивний рахунок, в будь-якому випадку передбачає фіксацію залишку в пасиві балансу), обидва ці рахунки в результаті здійснення операції приростають і, оскільки їх залишки відображаються у різних частинах балансу, ці зміни призводять до зростання підсумку балансу.

Як приклад уявімо, що якесь підприємство придбало матеріали у постачальника, який надав їх з відстрочкою платежу, що може бути описано проводкою:

Дебет 201 - Кредит 631

В результаті цієї операції збільшилися запаси матеріалів, що відображаються в активі балансу, але у підприємства з'явилася і кредиторська заборгованість за розрахунками з постачальником (відображена в пасиві балансу), оскільки надані на умовах відстрочення платежу матеріали оплачені ще не були. У формалізованому вигляді цей тип господарської операції може виглядати наступним чином:

$$A + V = \Pi + V$$

Четвертий тип господарської операції також **охоплює один активний рахунок** (залишок по ньому фіксується в активі балансу) **і один пасивний (або активно-пасивний рахунок**, в будь-якому випадку передбачає фіксацію залишку в пасиві балансу), **обидва ці рахунки в результаті здійснення операції зменшуються** і, оскільки їх залишки відображаються у різних частинах балансу, **ці зміни призводять до зменшення підсумку балансу**. Як приклад продовжимо попередню ситуацію із закупівлею матеріалів, з тою тільки зміною, що тепер настала черга вносити гроші, оскільки термін відстрочки закінчився. Платіж може бути відображений наступною проводкою:

Дебет 631 - Кредит 311

У формалізованому вигляді четвертий тип господарської операції може виглядати наступним чином:

$$A - V = П - V$$

Далі надамо перелік тем, що використовуються для читання лекцій та ведення практичних занять у розрізі їхньої структури, що фігурує у окремих пунктах:

Тема 1. Введення до курсу бухгалтерського обліку. Предмет і метод обліку.

Бухгалтерські рахунки та їх відображення в балансі.

1. Визначення бухгалтерського обліку та його види.
2. Предмет бухгалтерського обліку.
3. Групування коштів підприємства.
4. Метод бухгалтерського обліку.
5. Бухгалтерські рахунки, їх структура та види.
6. Баланс та його структура. Типи господарських операцій та їх вплив на баланс.

Тема 2. Облік процесу формування власного капіталу.

1. Визначення власного капіталу, його структура та призначення.

2. Статутний капітал акціонерного товариства, порядок його формування та змін за рахунок операцій з акціями.
3. Неоплачений капітал та додатково внесений.
4. Нерозподілений прибуток та його використання на: збільшення статутного капіталу, створення резервного капіталу, сплату дивідендів.
5. Вилучений капітал та зменшення статутного капіталу.

Тема 3. Облік руху грошових коштів.

1. Грошові кошти підприємства та їх структура.
2. Облік касових операцій.
3. Облік грошових коштів на рахунках у банках.
4. Облік валютних коштів та курсових різниць.

Тема 4. Облік необоротних активів.

1. Необоротні активи, їх сутність і види.
2. Придбання та створення основних засобів підприємства.
3. Оцінка первинної вартості основних засобів.
4. Амортизація основних засобів та методи її обчислення.
5. Переоцінка основних засобів, зменшення їх корисності.
6. Вибуття основних засобів.

Тема 5. Облік запасів.

1. Сутність запасів підприємства. Класифікація запасів.
2. Придбання та створення запасів, первинна оцінка їхньої вартості.
3. Методи оцінки руху запасів.
4. Облік запасів різних видів.

Тема 6. Витрати сировини та матеріалів на виробництво.

1. Списання запасів на виробництво.
2. Методи внесення вартості запасів до собівартості продукції.

3. Інвентаризація залишків запасів на виробництві.

Тема 7. Облік розрахунків з оплати праці та державного страхування.

1. Сутність заробітної плати, її види, порядок нарахування.
2. Утримання із заробітної плати, нарахування на заробітну плату.
3. Розрахунки з єдиного соціального внеску.

Тема 8. Розрахунок амортизації основних засобів.

1. Особливості підрахунку суми амортизаційних витрат в залежності від виду основних засобів.
2. Віднесення амортизаційних витрат на собівартість готової продукції.

Тема 9. Облік загальновиробничих та загальногосподарських витрат, адміністративні витрати та витрати на збут.

1. Сутність розподілу виробничих та поза виробничих витрат підприємства на окремі види.
2. Особливості віднесення видів витрат підприємства на виробничу або повну собівартість продукції чи на загальний фінансовий результат.

Тема 10. Розрахунок собівартості готової продукції та її облік.

1. Елементи витрат на виробництво.
2. Брак у виробництві.
3. Незавершене виробництво.
4. Готова продукція.

Тема 11. Облік доходів від реалізації готової продукції із вирахуванням непрямих податків.

1. Методи обчислення доходу підприємства у зв'язку з відвантаженням готової продукції та зарахуванням коштів.

2. Непрямі податки, пов'язані з продажем продукції різних видів.

Тема 12. Віднесення доходів та витрат на фінансовий результат із подальшим визначенням прибутку/збитку.

1. Віднесення собівартості реалізованої продукції на фінансовий результат та відповідні проводки.
2. Списання доходів від реалізації на фінансовий результат за вирахуванням ПДВ.
3. Вирахування фінансового результату за рахунок співставлення розміру списаної собівартості та доходу з наступним віднесенням різниці на прибуток або збиток.

Тема 13. Відображення результатів господарської діяльності у фінансовій/податковій звітності.

1. Побудова балансу на основі оборотно-сальдової відомості та порядок заповнення форми №1.
2. Відображення фінансового результату у формі №2.
3. Відображення розрахунків з ПДВ у відповідній декларації.
4. Відображення прибутку або збитку у декларації про податок на прибуток.

Крім відповіді студентів на теоретичні питання на практичних заняттях, що проходять у комп'ютерних класах, також здійснюється розгляд 4-х задач, перша з яких, базова, стосується виключно вступу до курсу бухгалтерського обліку, три наступні ж є фактично розвитком впродовж 3-х місячного періоду відображення господарчих подій на одному підприємстві. Умови усіх задач та нотатки щодо механізму їх розв'язання будуть надані нижче, дивіться пункт «Завдання та запитання». В пункті «Теоретичні відомості» надано приклад з розв'язання задачі та схему вирішення наскрізного завдання.

2. МЕТОДИКА РОЗВ'ЯЗАННЯ БАЗОВОЇ ЗАДАЧІ.

Умова:

Підприємство зі статутним капіталом у розмірі 50000 грн веде виробничу діяльність з виготовлення кухонних і офісних меблів з ДВП і натуральної деревини.

На 31.08. є такі дані про результати діяльності підприємства, які наведені нижче в балансі:

БАЛАНС на 31.08.

АКТИВ				ПАСИВ			
№ запису	№ рах	Найменування рахунку	Сума	№ запису	№ рахунку	Найменування рахунку	Сума
1.	10	Основні засоби	40000	1.	40	Статутний капітал	50000
2.	13	Знос ОС	-1000	2.	44	Прибуток нерозп.	6400
3.	201	Матеріали	3780	3.	631	Розр з постачальн	3780
4.	26	Готова продукція	7500	4.	65	Розрах з ЄСВ	990
5.	311	Розрахунковий рахунок	15090	5.	661	Розрах з зарплатні	2600
				6.	685	Розрах з оренди	1600
усього актив:			65370	усього пасив:			65370

У вересні деякого року підприємство здійснило наступні операції:

- 1) 05.09. були придбані матеріали на суму 540 грн (з урахуванням ПДВ) через підзвітну особу, якій були видані гроші з каси підприємства, що потрапили туди після зняття з поточного рахунку в банку.
- 2) 06.09. була погашена заборгованість перед постачальником за матеріали (деревину) на суму 3780 грн.
- 3) 08.09. була відвантажена готова продукція зі складу підприємства покупцеві. Відпускна ціна відпущеної продукції склала 12500 грн з урахуванням ПДВ.
- 4) 09.09. покупець перерахував оплату за отриману продукцію підприємства, на суму 12500 грн., яка була зарахована на поточний рахунок.

5) 10.09. були проведені відрахування ЄСВ за серпень у сумі 990 грн., а також - зняті з поточного рахунку грошові кошти в сумі 2600 грн., які були потім передані в касу підприємства для виплати зарплати працівникам, що й було зроблено в той же день.

6) 11.09. перерахована з поточного рахунку орендна плата за приміщення в сумі 1600 грн.

7) в кінці вересня (30.09.) були підведені підсумки діяльності підприємства за минулий місяць, дохід від реалізації готової продукції за вирахуванням ПДВ було віднесено на фінансовий результат, куди за посередництвом рахунка 901 "Собівартість реалізації" було також списано собівартість реалізованої готової продукції.

В результаті був обчислений прибуток у розмірі 3000 грн., списаний з рахунку 791

"Фінансовий результат" на рахунок 44 "Нерозподілений прибуток".

В рамках зазначеної умови потрібно скласти бухгалтерські проводки, відображаючи виконані підприємством господарські операції, скласти відомості-журнали-ордери по рахунках, сальдо по рахунках відобразити в оборотно-сальдовій відомості.

Зформуємо проводки, що відображають господарські операції, здійснені підприємством у вересні N року:

1) 05.09. Д-т 301 - К-т 311 540

зміст Зняття грошей з поточного рахунку в касу

2) 05.09. Д-т 372 - К-т 301 540

зміст Видача грошей підзвітній особі

3) 05.09. Д-т 201 - К-т 372 450

зміст Оприбуткування матеріалів без ПДВ

4) 05.09. Д-т 641 - К-т 372 90

зміст Податковий кредит з ПДВ у матеріалах

5) 06.09. Д-т 631 - К-т 311 3780

зміст Оплата постачальнику за деревину з поточного рахунку

6) 08.09. Д-т 361 - К-т 701 12500

зміст Відвантажено готову продукцію покупцеві за відпускнуою ціною

7) 08.09. Д-т 701 - К-т 641 2100

зміст Податкове зобов'язання з ПДВ з продажу

8) 09.09. Д-т 311 - К-т 361 12600

зміст Надійшла виручка на поточний рахунок

9) 10.09. Д-т 65 - К-т 311 990

зміст Сплата ЄСВ за серпень з поточного рахунку

10) 10.09. Д-т 301 - К-т 311 2600

зміст Зняття грошей з поточного рахунку в касу задля сплати зарплатні

11) 10.09. Д-т 661 - К-т 301 2600

зміст Виплата зарплати з каси

12) 11.09. Д-т 685 - К-т 311 1600

зміст Сплата оренди з поточного рахунку

13) 30.09. Д-т 901 - К-т 26 7500

зміст Списання готової продукції на реалізацію за собівартістю

14) 30.09. Д-т 791 - К-т 901 7500

зміст Віднесення собівартості реалізації на фінансовий результат

15) 30.09. Д-т 701 - К-т 791 10500

зміст Віднесення доходу за вирахуванням ПДВ на фінансовий результат

16) 30.09. Д-т 791 - К-т 44 3000

зміст Віднесення фінансового результату на прибуток.

складемо відомості та журнали-ордери до рахунків, використаних в проводках.

відомість та ж/о до рахунку №301 за вересень									сальдо на 01.09 0
№ рахунку	в Д-т рах.301 з кредитів рахунків			усього по дебету	з К-ту рах.301 в дебет рахунків				усього по кредиту
Дата	311				372	661			
05.09.	540			540	540			540	
10.09.	2600			2600		2600		2600	
усього за місяць	3140			3140	540	2600		3140	
									сальдо на 01.10

відомість та ж/о до рахунку №311 за вересень									сальдо на 01.09 15090
№ рахунку	в Д-т рах.311 з кредитів рахунків			усього по дебету	з К-ту рах.311 в дебет рахунків				усього по кредиту
	Дата	361			301	631	65	685	
05.09.					540				540
06.09.						3780			3780
08.09.	12600			12600					
10.09.					2600		990		3590
11.09.								1600	1600
усього	12600			12600	3140	3780	990	1600	9510
									сальдо на 01.10 18180

відомість та ж/о до рахунку №372 за вересень						сальдо на 01.09 0
№ рахунку	в Д-т рах.372 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.372 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	301		201	641	
05.09.	540		540	450	90	540
усього за місяць	540		540	450	90	540
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №201 за вересень						сальдо на 01.09 3780
№ рахунку	в Д-т рах.201 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.201 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	372				
05.09.	450		450			
усього за місяць	450		450	0	0	0
						сальдо на 01.10 4230

відомість та ж/о до рахунку №631 за вересень						сальдо на 01.09 3780
№ рахунку	в Д-т рах.631 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.631 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	311				
06.09.	3780		3780			
усього за місяць	3780		3780			0
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №361 за вересень						сальдо на 01.09 0
№ рахунку	в Д-т рах.361 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.361 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	701			311	
08.09.	12600		12600	12600		12600
усього за місяць	12600		12600	12600		12600
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №701 за вересень						сальдо на 01.09 0
№ рахунку Дата	в Д-т рах.701 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.701 в дебет рахунків		усього по кредиту
	641	791		361		
08.09.	2100		2100	12600		12600
30.09.		10500	10500			
усього за місяць	2100	10500	12600	12600	0	12600
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №641 за вересень						сальдо на 01.09 0
№ рахунку Дата	в Д-т рах.641 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.641 в дебет рахунків		усього по кредиту
	372			701		
05.09.	90		90	2100		2100
усього за місяць	90		90	2100		2100
						сальдо на 01.10 2010

відомість та ж/о до рахунку №901 за вересень						сальдо на 01.09 0
№ рахунку	в Д-т рах.901 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.901 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	26		791		
30.09.	7500		7500	7500		
усього за місяць	7500		7500	7500		7500
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №791 за вересень						сальдо на 01.09 0
№ рахунку	в Д-т рах.791 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.791 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	901		44	701	
30.09.1998	7500	3000	10500	10500		10500
усього за місяць	7500	3000	10500	10500		10500
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №26 за вересень						сальдо на 01.09 7500
№ рахунку	в Д-т рах.26 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.26 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	23		901		
08.09.				7500		7500
усього за місяць				7500		7500
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №65 за вересень						сальдо на 01.09 990
№ рахунку	в Д-т рах.65 з кредиту рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.65 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	311				
10.09.		990		990		
усього за місяць		990		990		0
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №661 за вересень						сальдо на 01.09 2600
№ рахунку	в Д-т сч.661 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.661 в дебет рахунків		усього по кредиту
	Дата	301				
10.09.		2600	2600			
усього за місяць		2600	2600			0
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №685 за вересень						сальдо на 01.09 1600
№ рахунку	в Д-т рах.685 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.685 в дебет рахунків		усього по кредиту
Дата	311					
11.09.	1600		1600			
усього за місяць	1600		1600			0
						сальдо на 01.10 0

відомість та ж/о до рахунку №44 за вересень						сальдо на 01.09 6400
№ рахунку	в Д-т рах.44 з кредитів рахунків		усього по дебету	з К-ту рах.44 в дебет рахунків		усього по кредиту
Дата				791		
30.09.			0	3000		3000
усього за місяць			0	3000		3000
						сальдо на 01.10 9400

оборотно-сальдова відомість за вересень

№ рахунків	сальдо на 01.09.		оборот за вересень		сальдо на 01.10.	
	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
10	40000				40000	
13		1000				1000
201	3780		450		4230	
26	7500			7500		
301			3140	3140		
311	15090		12600	9510	18180	
361			12600	12600		
372			540	540		
40		50000				50000
44		6400		3000		9400
631		3780	3780			
641			90	2100		2010
65		990	990			
661		2600	2600			
685		1600	1600			
701			12600	12600		
791			7500	7500		
901			7500	7500		

усього	66370	66370	65990	65990	62410	62410
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

БАЛАНС на 30.09.

АКТИВ

ПАСИВ

№ рах	Найменування рахунку	Сума	№ рахунку	Найменування рахунку	Сума
10	Основні засоби	40000	40	Статутний капітал	50000
13	Знос ОС	-1000	44	Прибуток нерозподілений	9400
201	Матеріали	4230	631	Розрахунки з постачальн	0
26	Готова продукція	0	65	Розрах з бюджетом з ПДВ	2010
311	Розрахунковий рахунок	18180	661	Розрахунки з зарплатні	0
			685	Розрахунки з оренди	0
усього актив:		61410	усього пасив:		61410

3.НАСКРІЗНІ ЗАДАЧІ

3.1. Задача до модуля 1.

У грудні 1998 р три засновника Іванов, Петров і Сидоров домовилися про створення товариства з обмеженою відповідальністю зі статутним капіталом у розмірі 100000 грн (для складання комп'ютерів і подальшої реалізації). Частки засновників у статутному капіталі розподілилися так: Іванов - 30 %, Петров - 50 %, Сидоров - 20 %. Ці внески були здійснені до кінця грудня. При цьому Іванов вніс грошовими коштами в касу 10000 грн і обладнанням - 20000 грн. Петров вніс приміщення, оцінене засновниками в 45000 грн. Сидоров вніс грошовими коштами 10000 грн і комп'ютерними програмами - 10000 грн.

Операції січня:

05.01 Куплені комплектуючі для складання комп'ютерів, в тому числі процесори від Intel: комплект з урахуванням ПДВ - 830,40 грн, без ПДВ - 692 грн. Також придбано монітори Samsung: з ПДВ - 600грн, без ПДВ - 500 грн; периферії Genius на суму з ПДВ - 69,60грн, без ПДВ - 58 грн. Всього було куплено 10 комплектів.

До 10.01 було найнято 10 осіб: менеджер з окладом 1000 грн, головний бухгалтер - 800 грн, 2 програміста - по 700 грн, 4 інженера - по 600 грн, секретар-касир - 500 грн, водій зі своїм автомобілем - 600 грн.

До 20.01 працівники зібрали 10 комп'ютерів, які до кінця місяця були реалізовані або здані на реалізацію. 5 комп'ютерів реалізовано оптом за 15000 грн з урахуванням ПДВ. Виручка надійшла 22.01. Два комп'ютери реалізовано фірмі Б за ціною за комплект 6400 грн з урахуванням ПДВ. Оплата надійшла 25.01. Три комп'ютера були здані на реалізацію в комісійний магазин із зазначенням ціни 10200 грн з урахуванням ПДВ. Але в цю вартість входить 10 % комісії магазину, куди входить і ПДВ (27.01 надійшла виручка). Необхідно виконати проводки грудня і проводки січня, а також скласти початковий і кінцевий баланс.

3.2. Задача до модулю 2.

02.02.99 р. були сплачені податки й відрахування на зарплату за січень.

03.02.99 сплачена зарплата за січень.

10.02.99 сплачені: ПДВ, податок на прибуток за січень.

04.02.99 були придбані комплектуючі для збірки 12 комп'ютерів на сумму 22700 грн з ПДВ.

5 одиниць зібрано під замовлення фірми А&М, від якої було отримано 100% передоплату: 15615,00 грн

3 од. реалізовані через крамницю, куди надані 10.02.

Загальна сума продажу: 9930,00 грн

15% від цієї суми склала комісія.

Виручка за вирахуванням комісії надана 17.02.99.

4 од. вартістю 14376 грн з ПДВ надані в

частковий обмін на авто Peugeot Partner

1996 р.в., отриманий від фірми "Ілта".

Фірмі "Ілта" надано доплату в розмірі 9270 грн з ПДВ.

Загальний термін використання авто встановлено

як 8 років з моменту виготовлення

В лютому в фірмі продовжували робити 10 робітників, з/п яких складала:

менеджер	1	1230
бухгалтер	1	1030
секретар	1	680
програміст	2	880
інженер	4	730
водій	1	680

3.3.Задача модулю 3.

У березні зі складу засновників вирішив вийти Петров. Його частка була викуплена Івановим і Сидоровим, які розподілили частку Петрова пропорційно своїх вкладів.

Петров отримав гроші і належну йому частку прибутку 30 березня. Після рішення Петрова про вихід з товариства два співзасновника, які залишилися, визнали продовження занять колишньою діяльністю неефективним і натомість виробництва на тих же площах відкрили комп'ютерний клуб. Він почав свою діяльність з 05.03.99, виручка в день склала в середньому 800 грн.

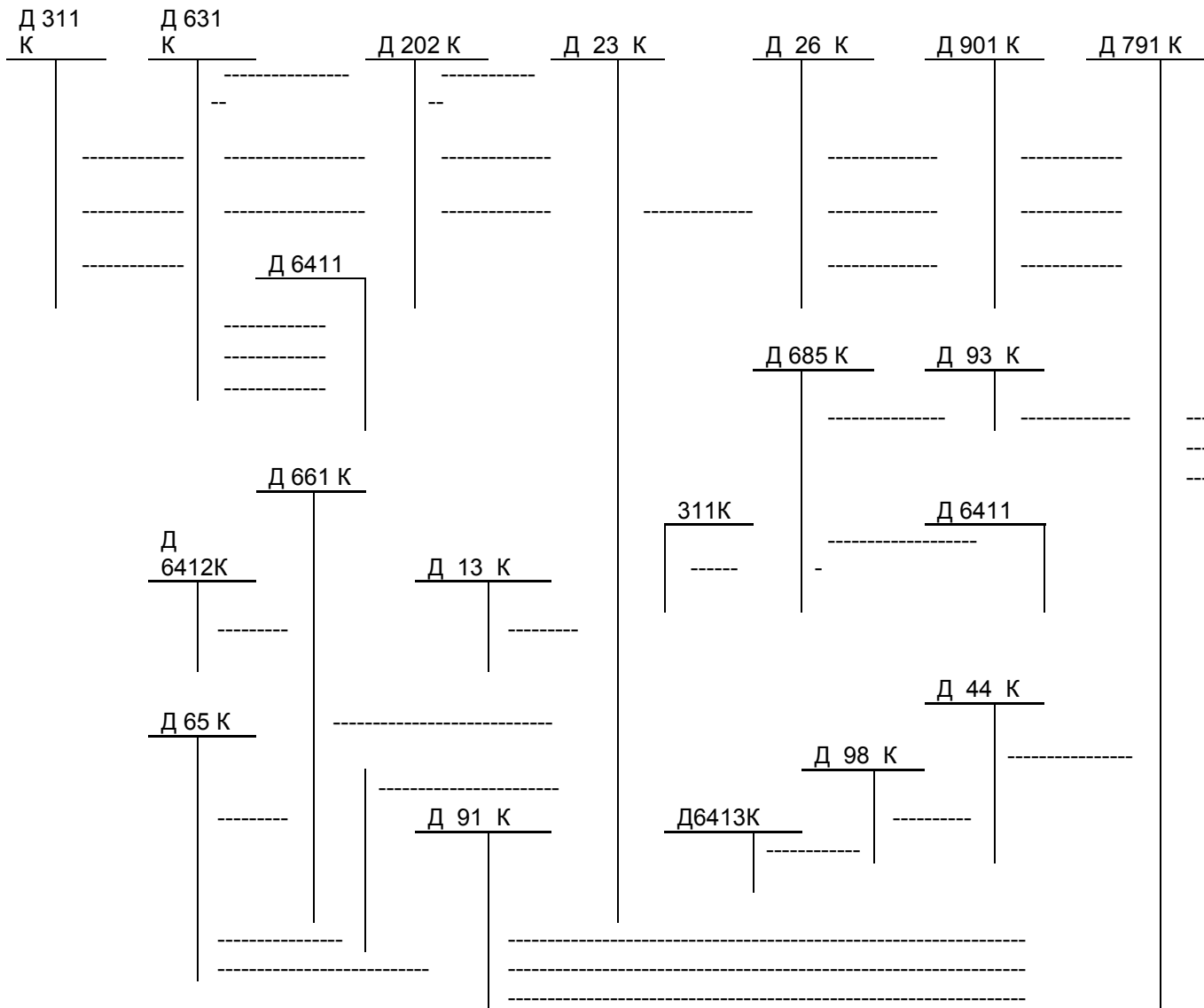
У зв'язку зі зміною характеру діяльності з 05.03.99 були звільнені співробітники:

- 1) менеджер;
- 2) 2 програміста;
- 3) 1 інженер;
- 4) водій;
- 5) секретар.

Всім звільненим 05.03.99 була виплачена зарплата за лютий і за 5 днів березня.

Всі інженери, що залишилися, були перетворені в адміністраторів із заробітною платою в розмірі 500 грн в руки з моменту початку роботи клубу і до кінця місяця. Бухгалтеру за той же період визначили оплату в розмірі 800 грн. За непотрібністю був проданий автомобіль за суму, еквівалентну 4500 \$.

Схема розв'язання задач

4. Контрольні питання до дисципліни

1. Визначення бухгалтерського обліку.
2. Предмет бухгалтерського обліку.
3. Види обліку.
4. Ознаки бухгалтерського обліку.
5. Групування коштів підприємства.
6. Метод бухгалтерського обліку.
7. Бухгалтерські рахунки, їх структура та види.
8. Баланс та його структура. Типи господарських операцій та їх вплив на стан балансу.
9. Сінтетичний та аналітичний види обліку. Балансові та забалансові

рахунки.

10. Відображення руху основних засобів підприємства, їх переоцінка.
11. Перелік запасів та відображення їх руху на підприємстві.
12. Нематеріальні активи та їх відображення в обліку.
13. Облік малоцінних, швидкозношуваних предметів.
14. Структура витрат на виробництво.
15. Облік отриманих та наданих векселів.
16. Основне виробництво. Виготовлення напівфабрикатів.
17. Групування витрат на виробництво та подальше перенесення їх вартості.
18. Основне виробництво. Виготовлення напівфабрикатів.
19. Облік виробничого браку.
20. Загальновиробничі та загальногосподарські витрати.
21. Витрати майбутніх періодів.
22. Облік готової продукції.

23. Облік товарів.
24. Інвентаризація та переоцінка товарів.
25. Облік реалізації товарів, продукції, робіт, послуг.
26. Облік товарів в роздрібній торгівлі.
27. Облік товарів, переданих (прийнятих) на комісію.
28. Торгова націнка та витрати обігу.
29. Облікові реєстри, що використовуються у бухобліку.
30. Грошові кошти в дорозі. Грошові документи.
31. Облік статутного капіталу.
32. Загальне поняття податків. Класифікація податків.
33. Відображення податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ.
34. Податки та нарахування на заробітну плату.
35. Прямі та непрямі податки.
36. Грошові розрахунки підприємств.
37. Обігові кошти підприємства.
38. Застосування безготівкового розрахунку підприємствами.
39. Валютний та інші рахунки в банку.
40. Облік операцій у касі підприємства. Ліміт касового залишку.
41. Розрахунки по авансах.
42. Розрахунки з постачальниками та їх документальне відображення.
43. Інвентаризація та відображення її наслідків в обліці.
44. Розрахунки із робітниками щодо відшкодування заподіяної шкоди підприємству.
45. Механізм нарахування заробітної платні.
46. Стягнення із заробітної платні. Єдиний соціальний внесок.
47. Яким чином формують кошти задля сплати відпусток.

48. Сутність додаткового пенсійного забезпечення.
49. Розрахунки з підзвітними особами.
50. Формування фінансового результату діяльності підприємства.
51. Прибуток підприємства. Джерела інформації про прибуток.
52. Відображення прибутку в балансі.
53. Розрахунки з засновниками підприємства.
54. Облік зобов'язань.
55. Податковий облік та звітність підприємства.
56. Фінансова (статистична) звітність підприємства.

5. Рекомендовані джерела та література:

5.1. Рекомендована література (нормативна).

Джерела, відмічені в пунктах 1-43 можна знайти в мережі згідно з адресою:

[http:// www. minfin. gov. ua/ control/ uk/ publish.](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish)

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99р. №996-ХІУ (із змінами й доповненнями).
2. Про систему оподаткування: Закон України від 18.02.97р. №77/97-ВР (із змінами й доповненнями)./
3. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 22.05.97р. №283/97 ВР (із змінами й доповненнями).
4. Про податок на додану вартість: Закон України від 03.04.97р. №168/97 (із змінами й доповненнями).
5. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22.05.03 №889-1У
6. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Затв. Наказом Міністерства фінансів України №88 від 24.05.95р. зі змінами і доповненнями
7. Порядок подання фінансової звітності: Затв. Постановою Кабінету Міністрів від 28.02.00р. №419.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99р. №87.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99р. №87.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99р. №87.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99р. №87.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99р. №87.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”: Затв. наказом Мінфіну від 28.05.99р. №137.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”: Затв. наказом Мінфіну від 27.04.00р. №92.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”: Затв. наказом Мінфіну від 18.10.99р. №242.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”: Затв. наказом Мінфіну від 20.10.99р. №246.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість”: Затв. Наказом Мінфіну від 08.10.99р. №237.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов’язання”: Затв. наказом Мінфіну від 31.01.00р. №20.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції”: Затв. наказом Мінфіну від 26.04.00р. №91.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 “Фінансові інструменти”: Затв. Наказом Мінфіну від 30.11.01р. №559.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 “Оренда”: Затв. Наказом Мінфіну від 28.07.00р. №181.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Доходи”: Затв.наказом Мінфіну від 29.11.99р. №290.
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: Затв.наказом Мінфіну від 31.12.99р. №318.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток”: Затв. Наказом Мінфіну від 28.12.00р. №353.
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 “Будівельні контракти”: Затв. Наказом Мінфіну від 28.04.01р. №205.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 “Об’єднання підприємств”: Затв. наказом Мінфіну від 07.07.99р. №163.
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”: Затв. наказом Мінфіну від 30.07.99р. №176.
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”: Затв. наказом Мінфіну від 10.08.00р. №193
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 “Вплив зміни цін та інфляції”: Затв. Наказом Мінфіну від 28.02.02р. №147.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 “Розкриття інформації щодо пов’язаних сторін”: Затв. Наказом Мінфіну від 18.06.01р. №303.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 “Прибуток на акцію”: Затв. Наказом Мінфіну від 16.07.01р. №344.

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва”: Затв. Наказом Мінфіну від 25.02.00р. №39
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 “Виплати працівникам”: Затв. наказом Мінфіну від 28.10.03р. №601
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 “Діяльність, що припиняється”: Затв. наказом Мінфіну від 07.11.03р. №617
35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 “Зменшення корисності активів”: Затв. наказом Мінфіну від 24.12.04р. №817
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами”: Затв. наказом Мінфіну від 19.05.11.05р. № 412
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 “Фінансові витрати”: Затв. наказом Мінфіну від 28.04.2006р. № 415
38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Мінфіну від 30.11.99р. №291.
39. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Мінфіну від 30.11.99р. №291.
40. Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 15.12.04р. №637 і №32 від 09.02.2005р.
41. Інструкція зі статистики заробітної плати Держкомстат України від 13.01.2004р. №5
42. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затв. Постановою Правління НБУ від 21.01.04р. №22.
43. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно- матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків: Затв. наказом Мінфіну від 11.08.94р. №69.

5.2. Рекомендована базова література.

1. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-методичний посібник / за ред.. Голова С.Ф.- Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2003-768 с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця.-7-ме вид., доп. і перероб.- Житомир: ПП «Рута», 2006.-622 с.
3. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Курс фінансового обліку. Навч. посібник.- К.: Знання, 2007.- 566 с.
4. Грабова Р.Є. Енциклопедія бухгалтерського обліку.- К.: Галицькі контракти, 2004.- 832 с.

5. Грабова Н.М., Кривонос Ю.Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. Навч. посіб.:3-тє ви., - К.: АСК, 2000.- 504 с.
6. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник.- К.:Лібра, 2008.- 840 с.
7. Ждан В.І., Хаустова Є.Б., Колос І.В., Бондаренко О.С. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник.-К.: Центр навч. літератури, 2006.-384 с.
8. Засадна Х.О., Шурпенкова Р.К. Бухгалтерський облік основних господарських операцій у програмі 1С: Бухгалтерія 7.7: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Національний банк України; Університет банківської справи.-К.: УБС НБУ, 2009.-237 с.
9. Косміна Р.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік: навч. посіб. для студ. екон. спец. ВНЗ / Ю.Д. Чацкіс (ред.).-К.: Вища школа, 2008.- 255 с.
10. Мисака Г.В., Шарманська В.М. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник.- К.:Центр учбової літератури, 2007.- 400 с.
11. Михайлов М.В., Глумаченко А.І., Гончар В.П., Бачмат Г.А. Бухгалтерський облік (теорія): Навч. посібник/ За ред. проф. Михайлова М.Г.-К.:Центр учбової літератури, 2007.-247 с.
12. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб./І.Б.Садовська, Т.В.Божидарнік, К.Є.Нагірська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013.-688 с.
13. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік: Навч.посібник.-2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2008.-507 с.

5.3. Інформаційний ресурс.

1. Бухгалтерський облік – Електронна бібліотека підручників studentam.kiev.ua/content/category/3/66/73
2. Бухоблік та Аудит Навчальні матеріали онлайн – pidruchniki.com/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/
3. « Книги з обліку» Книги: Бухгалтерський облік – Бібліотека www.pro-u4ot.info/index.php?section...89
4. Бухгалтерський облік в Україні: основи та... subject.com.ua/economic/accounting 1/
5. Бухгалтерський облік. Л.Г.Левінська, Л.В.Жилкіна... ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/41/

